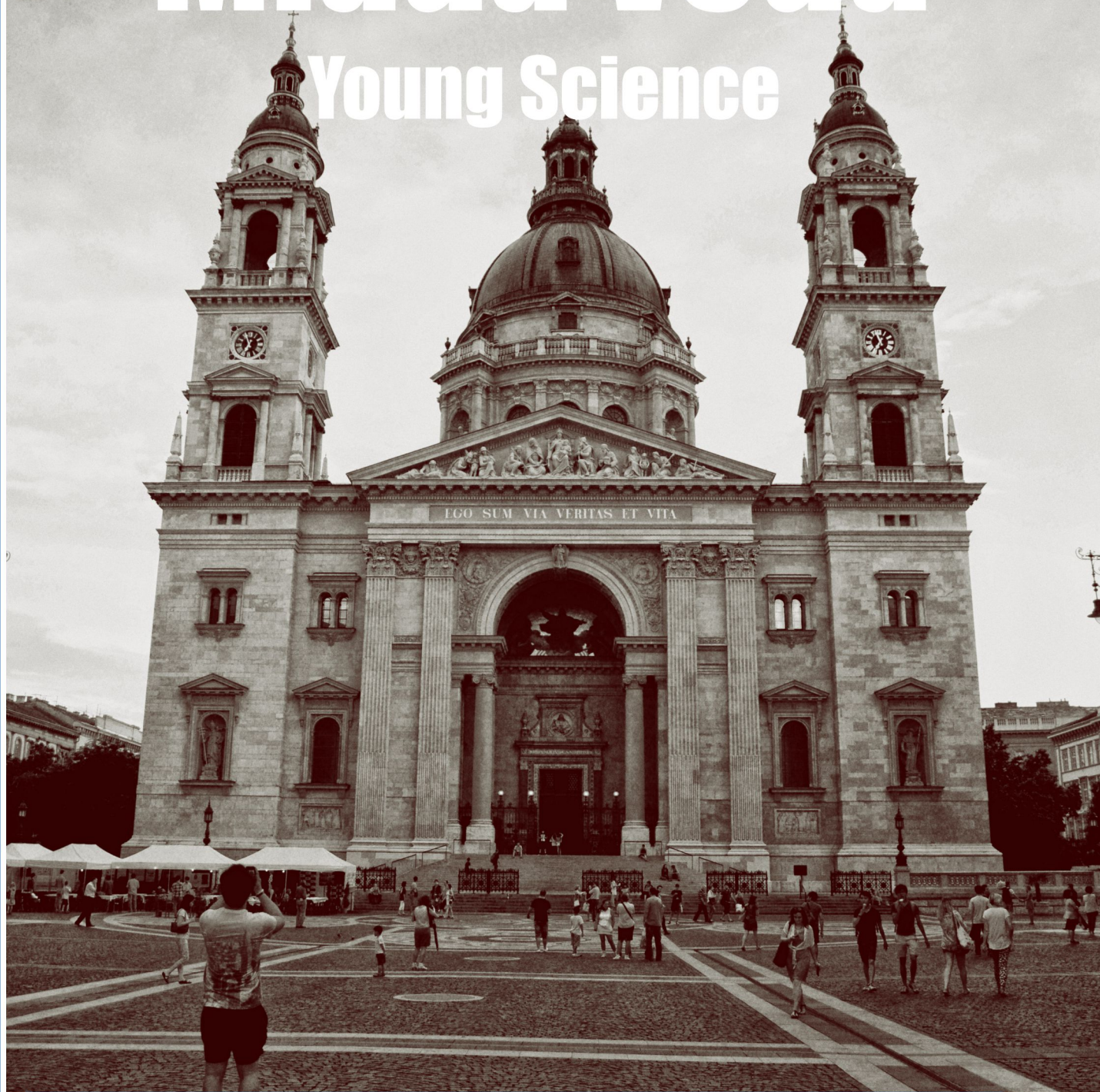

Mladá veda

Young Science

Rozhovor s prof. Milošom Zelenkom

Prvá celoštátna spartakiáda v roku 1955

Výdavky študentov - kto mňa viac?

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

November 2015 (číslo 2)

Ročník tretí

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Budapešť 2014. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovného ruchu, Slezská univerzita v Opavě)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Barányiová (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Richard Nikischer, Ph.D. (Sociologický ústav Akademií věd ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

GLOVŇA, Juraj, 2015. *Frazeológia*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa. 104 s. ISBN 978-80-558-0777-5.

Frazeologický fond je vzácnou kultúrnou a duchovnou pokladnicou každého národa. Je žriedlom, z ktorého každodenne čerpáme životné skúsenosti, znalosti a hodnoty našich predkov a zároveň obohacujeme a oživujeme našu komunikáciu. Keďže je imanentnou súčasťou jazykového vyjadrovania, na základe úrovne jeho ovládania často evalvujeme stupeň znalosti nielen materinského, ale aj cudzieho jazyka.

Efektívne vyučovanie frazeológie (v rámci nej aj paremiológie) preto zohráva veľmi významnú úlohu aj pri výučbe cudzích jazykov. Jej znalosť determinuje nadobudnutie nielen jazykovej, ale aj komunikačnej kompetencie. Didaktike vyučovania frazeológie sa vo svojej knižnej publikácii *Frazeológia* venuje aj univerzitný profesor Juraj Glovňa (dlhoročný pedagogický pracovník na Katedre slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre).

Učebnicu vydala v tomto roku Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v rámci projektu *Nitriansky model skvalitnenia vyučovania slovenského jazyka a literatúry na školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín metódou vyučovania cudzích jazykov (s dôrazom na školy s vyučovacím jazykom maďarským)*.

Východiskom jej skoncipovania sú elementárne postuláty kognitívnej lingvistiky, ktoré osvetľujú spôsob mentálneho osvojovania si frazém od najskorších etáp života. Juraj Glovňa, čerpajúc z týchto empirických hypotéz, približuje frazeologické jednotky ako znakové fenomény v harmónii formálnej a sémantickej (obraznej) stránky. Zároveň zdôrazňuje diferencie medzi získavaním frazeologickej pokladnice v materinskom a v cudzom jazyku, pri výučbe ktorého môžeme študentom na báze analytického didaktického prístupu (opierajúc sa o znalosť materinského jazyka) efektívne osvetliť podstatu frazeologických jednotiek a ich uplatnenie v textoch.

Primárnym cieľom publikácie je zvýšiť kompetenciu pri osvojovaní a učení sa frazeologického a paremiologického fondu slovenského jazyka, t. j. jazykových prostriedkov, ktoré do rečovej komunikácie vnášajú obraznosť, expresívnosť a evalváciu. Ústredným zámerom autora bolo vytvoriť prehľad teoretických základov frazeológie a paremiológie. V komparácii s inými príručkami podobného rázu je veľkým prínosom učebnice *Frazeológia* frekventovaná exemplifikácia. Teoretické poznatky sú podložené nesmiernym množstvom ilustratívnych príkladov zo živého slovenského jazyka spolu s archisémami.

Úvodné kapitoly približujú čitateľovi elementárne teoretické postuláty. Podávajú zrozumiteľný výklad predmetu frazeológie, jej vymedzenie v užšom i v širšom zmysle. Pohľad na frazému ako znakovú jednotku je bázou kapitol, ktoré ju osvetľujú zo sémantického a formálneho aspektu. Charakteristika frazémy zo sémantického hľadiska

implikuje výklad kritéria idiomatičnosti, paradigmatických vzťahov v sémantickej rovine frazémy, jej špecifických sémantických štruktúr, ako aj sémantickej stránky parémií. Pozornosti autora neuniklo ani postavenie frazeologizmov v texte či ich priblíženie nielen v relácii k zobrazovanej skutočnosti, ale aj vo vzťahu ku komunikantom.

Ako sme už uviedli, teoretické poznatky sú v učebnici podložené bohatstvom ilustratívnych príkladov zvyšujúcich zrozumiteľnosť a názornosť didaktického materiálu.

Koncepcia učebnice je v súlade s požiadavkami, ktoré Juraj Glovňa kladie na efektívnu výučbu frazeológie pre cudzincov - koncentruje sa na fakt idiomatičnosti, zdôrazňovanie formálnej a sémantickej stránky znakov jednotky - frazémy ako celku.

Zrozumiteľnosť a názornosť knihy zároveň zvyšuje frekventované osvetľovanie historických súvislostí, ktoré boli motivačným impulzom vzniku jednotlivých jazykových jednotiek. Výklad pôvodu frazém je obohacujúci nielen pre študentov, ktorí sa učia slovenčinu ako cudzí jazyk (t. j. musia získať súbor vedomostí o frazeologickej jednotke v priebehu učenia), ale aj pre používateľov so slovenským materinským jazykom. Tí ustáleným obrazným jednotkám rozumejú, aktívne ich používajú, avšak v mnohých prípadoch nepoznajú primárnu motiváciu ich vzniku.

Vzhľadom na odborný, ale zároveň živý a zrozumiteľný spôsob skoncipovania je učebnica efektívnou didaktickou pomôckou pri vyučovaní frazeológie - obľúbenej lingvistickej disciplíny v rámci štúdia slovistiky. Publikácia je určená nielen pre študentov slovenského jazyka a literatúry na Univerzite Konštantína Filozofa, kde sa slovenčina vyučuje, ale najmä študentom, ktorí budú slovenský jazyk vyučovať ako štátny jazyk na školách s iným vyučovacím jazykom. Vzhľadom na výber jazykových prostriedkov, myšlienkové spracovanie a nesmierne bohatstvo ilustratívneho jazykového materiálu zo živého slovenského jazyka je príručka prínosná nielen pre akademickú obec, ale aj pre každého čitateľa, ktorý chce preniknúť do hĺbky poznania slovenského jazyka.

Mgr. Mária Matiová

Autorka pôsobí ako interná doktorandka na Katedre slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Vo svojej práci sa koncentruje na kognitívno-lingvistický výskum obrazných prostriedkov v masmédiách.